

Vergaderjaar 2020–2021

25 087

Internationaal fiscaal (verdrags)beleid

Nr. 263

BRIEF VAN DE MINISTER EN STAATSSECRETARIS VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 23 november 2020

Graag reageren we in aanloop naar het AO Accidental Americans van 24 november op het zwartboek met ervaringen van Accidental Americans¹ dat we via de vaste Kamercommissie voor Financiën hebben ontvangen.

Reactie zwartboek

Ten eerste willen we benadrukken dat het kabinet deze ervaringen heel serieus neemt. De gevoelens van onmacht en onrechtvaardige behandeling die daaruit spreken begrijpt het kabinet goed. De combinatie van de Amerikaanse wereldwijde belastingplicht en het burgerschap op basis van de geboorteplaats leidt tot een onaangename samenloop van omstandigheden. Hierdoor voelen Nederlanders die «toevallig» in de VS geboren zijn, maar verder geen enkele band hebben met het land, zich gedupeerd door omstandigheden die geheel buiten hun controle lijken te liggen. In deze brief gaan we in op de problemen die in het zwartboek door hen worden aangekaart en noemen we welke acties zijn ondernomen en we nog gaan ondernemen om hen te helpen.

In de brieven die zijn gebundeld in het zwartboek komt naar voren dat veel Accidental Americans zich onrechtvaardig behandeld voelen door de Nederlandse en Amerikaanse overheid en door de banken. Het beeld lijkt te bestaan dat de Nederlandse overheid met het FATCA-verdrag (de intergouvernementele overeenkomst: IGA) Accidental Americans zou hebben uitgeleverd aan de Amerikaanse overheid. De VS belast al sinds jaar en dag als een van de weinige landen haar onderdanen wereldwijd. Dit is een ander systeem dan Nederland kent en wij begrijpen dat dit onrechtvaardig kan voelen. Tegelijkertijd is het aan de VS om zijn eigen fiscaal beleid vorm te geven. Accidental Americans zijn op basis van deze Amerikaanse wetgeving altijd al belastingplichtig geweest in de VS. Deze belastingplicht staat los van de Amerikaanse FATCA-wetgeving, die door

¹ Zwartboek. Ervaringen Nederlandse Accidental Americans sinds de implementatie van FATCA.

de VS in het leven is geroepen om ontwijking van de belastingplicht te voorkomen door informatie te verzamelen over financiële tegoeden in het buitenland. Op basis van FATCA zijn financiële instellingen wereldwijd verplicht om informatie te delen met de VS over Amerikaanse rekeninghouders. Deze verplichting bestaat ook zonder de IGA, die met name overeen is gekomen om een veilige gegevensuitwisseling te waarborgen (die zonder de IGA door de banken zelf zou plaatsvinden). Andere EU-landen hebben identieke afspraken gemaakt met de VS om de veilige uitwisseling van persoonsgegevens te waarborgen. Het is belangrijk om vast te stellen dat gegevensuitwisseling met een land waar een persoon ook belastingplichtig is op zichzelf normaal en zelfs gewenst is. Nederland wil door een ander land ook geïnformeerd worden over financiële tegoeden in het buitenland van Nederlandse belastingplichtigen. De basis van de problematiek die Accidental Americans ervaren is dus niet de uitwisseling onder de IGA, maar het achterliggende fiscale systeem in de VS.

Een andere klacht die vaak terugkomt is dat de schrijvers zich slecht geïnformeerd voelen over FATCA. Naast de berichtgeving op de website van Belastingdienst is er ook op de website van de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) al vanaf 2015 aandacht geweest voor FATCA.² Uit het zwartboek blijkt dat voor velen het feit dat men belastingplichtig is in de VS een onaangename verrassing is geweest. Banken hebben sinds 2015 brieven gestuurd naar mensen die volgens hun dossiers ook Amerikaan zijn. Waarschijnlijk zijn die brieven bij gebrek aan respons steeds dreigender van toon geworden. Het zwartboek schetst het beeld dat door veel mensen deze brieven niet herkend werden als relevant, waardoor mogelijk tijd verloren is gegaan voor het aanvragen van een US TIN³ dan wel een Certificate of Loss of Nationality (CLN).

Op de website van de Belastingdienst is vanaf 2016 informatie over FATCA te vinden voor bedrijven en particulieren.⁴ We willen nogmaals bezien of die site voldoende toegankelijk is en of de informatie daarop wellicht uitgebreid kan worden.

Vervolgens blijkt uit de brieven dat wanneer mensen in actie komen, zij tegen een opeenstapeling van kosten en ingewikkelde administratieve procedures aanlopen. Specifiek gaat het om:

- de lastige en trage aanvraagprocedure voor een US TIN of een CLN;
- de hoge kosten van het opzeggen van de Amerikaanse nationaliteit (2.300 dollar); en
- het feit dat het afstand doen van de Amerikaanse nationaliteit ook de verplichting inhoudt dat over de laatste 5 jaar belastingaangifte moet worden gedaan in de VS met de bijkomende ingewikkelde en kostbare procedure om met terugwerkende kracht deze aangifte te doen in de VS.

Het betreft hier Amerikaanse procedures die niet door Nederland aangepast kunnen worden. Wel is er regelmatig contact met de Amerikaanse autoriteiten waarin Nederland aandacht vraagt voor deze punten en verlaging van de kosten van afstand doen van de Amerikaanse nationaliteit en vereenvoudiging van de aangifte bepleit, ook op politiek niveau. Dit heeft onder andere geleid, sinds vorig jaar, tot de mogelijkheid van een versoepelde afstandsprocedure, waarbij Amerikaanse belasting-schulden onder voorwaarden kunnen worden kwijtgescholden.

² <https://www.nvb.nl/themas/bank-maatschappij/fatca/>.

³ Amerikaans sociale zekerheidsnummer.

⁴ https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/privel/internationaal/internationale-belastingregels/gegevensuitwisseling_met_de_verenigde_staten/.

Gesprek met banken

Op 20 november jl. heeft het ministerie, naar aanleiding van het zwartboek, een gesprek gevoerd met een aantal grootbanken en de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB). In dit gesprek is met de banken gesproken over de ervaringen van Accidental Americans die zijn beschreven in het zwartboek, met name over ervaringen die gaan over het niet kunnen openen van een bankrekening of het dreigen door banken met het beëindigen van een rekening als men geen US TIN of CLN aanlevert.

De betrokken banken hebben in het gesprek toegezegd rekening te houden met de problemen waar klanten tegen aanlopen bij het aanvragen van een US TIN of CLN en met het feit dat deze procedures enige tijd in beslag kunnen nemen. Verder hebben de banken toegezegd dat zij geen rekeningen opzeggen van klanten die een aanvraag voor een TIN of CLN hebben ingediend. Dat communiceren zij expliciet richting deze klanten.

De betrokken banken hebben in het gesprek gezegd dat zij rekeningen beëindigen van Nederlanders met ook de Amerikaanse nationaliteit die nog geen actie hebben ondernomen om een US TIN of CLN te verkrijgen. De banken gaven voor het opzeggen van rekeningen als reden de afloop van de uitstelregeling van de VS per 1 januari 2020, met als gevolg dat banken in de gevallen waarin een US TIN of CLN ontbreekt zouden moeten rapporteren zonder US TIN of CLN op te geven. Dit brengt volgens de banken het risico met zich mee om door de Amerikaanse autoriteiten aangemerkt te worden als significant *non-compliant* met mogelijk hoge boetes als gevolg. Tijdens het gesprek heeft het ministerie de banken erop gewezen dat de VS de inspanningen die een financiële instelling heeft geleverd om de US TIN te verkrijgen als belangrijke factor meeweegt in de beoordeling of boetes aan de orde zijn. Daarnaast zal de VS geen boetes opleggen zonder te consulteren met de Nederlandse overheid.

Als een klant expliciet te kennen heeft gegeven dat hij of zij geen US TIN of CLN zal vragen, dan kan het voorkomen dat na een zorgvuldig proces uiteindelijk een bankrekening wordt beëindigd. Voor die gevallen bestaat als terugvaloptie om toch toegang te houden tot het betalingsverkeer via de basisbetaalrekening. De AFM houdt toezicht op het recht op een basisbetaalrekening. Onder de groep mensen waarbij de banken rekeningen zouden willen beëindigen vallen ook mensen die nog niet hebben gereageerd of nog geen actie hebben ondernomen. Een reden voor niet reageren of (nog) geen actie ondernemen kan echter ook zijn dat mensen stress of onzekerheid ervaren. Uit ervaringen van klanten met ook de Amerikaanse nationaliteit, zoals die zijn gebundeld in het zwartboek, blijkt dat ook. Het blijft van belang om deze klanten er op te wijzen dat zij in actie moeten komen. Daarop wijzen zonder een uitgestoken hand werkt contraproductief en kan juist leiden tot voor zowel klant als bank ongewenste passiviteit. De banken hebben daarom toegezegd de communicatiemethoden richting zowel klanten die niet nog hebben gereageerd als andere Nederlanders met ook de Amerikaanse nationaliteit tegen het licht te houden, om te kijken welke verbeteringen mogelijk zijn. De banken zullen deze klanten open en meegaand tegemoet treden. De banken hebben verder toegezegd dat zij na louter niet reageren op een aantal brieven niet overgaan tot sluiten van een bankrekening.

Conclusie

De problematiek komt voort uit Amerikaanse fiscale wetgeving, waar Amerikaanse staatsburgers aan gehouden zijn en waar Nederland geen

invloed op uitoefent. Het is daarom van belang dat Nederlanders met de Amerikaanse nationaliteit zo spoedig mogelijk in actie komen en een TIN gaan aanvragen óf afstand doen van hun Amerikaanse nationaliteit. Dit vergt wel dat mensen hier de tijd voor krijgen, dat het betaalbaar is en dat de procedures uitvoerbaar zijn. Deze punten hebben onze blijvende aandacht en daar blijven wij ons voor inzetten richting de VS. Zo heeft Nederland, gesteund door Frankrijk, op 20 november jl. in Europees verband aangedrongen op een gesprek tussen de EU en de VS. Het voorzitterschap van de EU zal hiertoe een brief opstellen die zij na instemming van alle EU-lidstaten zal versturen. Verder bezien wij of de informatie op de site van de Belastingdienst voldoende toegankelijk is voor deze mensen. Tenslotte zullen de banken hun communicatie richting deze klanten en vooral de klanten die niet reageren tegen het licht houden en waar mogelijk verbeteren.

De Minister van Financiën,
W.B. Hoekstra

De Staatssecretaris van Financiën,
J.A. Vijlbrief